

FRÅN HEMBYGDSARBETET

Börje-Åkerby Hembygdsförening

I den fornnordiska ryttarhagen med fantastisk utsikt över Uppsalaslätten och korna betande bakom gärdesgården firade Börje-Åkerby hembygdsförening den 16 juni 1974 sin sedvanliga sommarfest i en vidunderlig, vacker försommarkväll. Programmet upptog föredrag av stadsarkivarie Bror-Erik Olsson vilken talade över ämnet »Ortnamn i blickpunkten». Vidare musik av sju riksspelmän, lekar runt midsommarstången, kaffeservering, pilkastning, fiskdamm samt nytt för året ett flertal lotterier på gamla saker. Vi är alla glada över det goda resultat och över den med åren allt talrikare publik som sluter upp – det var år 1954 gården invigdes, således tjugofemårsjubileum i år 1974.

Lördagen den 8 juni hade ett tjugufemtal medlemmar ställt upp för storstädning av hela gården, dessutom hade alla hus genom Bertil Öbergs försorg rödfärgats. Under sommaren har friluftsgudstjänster och besök av skilda föreningar förekommit. Vi tackar hem.äg. Helge Larsson som välvilligt ställt sig till förfogande med att »öppna och låsa».

Föreningens årsmöte hölls i gammalgården den 3 april 1974. Hem.äg. Gunnar Larsson, Trysta, ledde förhandlingarna, ansvarsfrihet beviljades och följande styrelse valdes:

Ordf. Fru Mariana Broberg, Nyåker.

V. ordf. Hem.äg. Gunnar Larsson, Trysta.

Sekr. Fru Olga Karlsson, Tiby.

Kassör Hem.äg. Åke Nyberg, Alsta.

Övriga ledamöter:

Rektor Petrus Lindgren, Uppsala.

Hem.äg. Lars Larsson, Altuna.

Hem.äg. Bertil Öberg, Söderby.

Årsavgiften har höjts från 5 kr till 10 kr och föreningen har ca 80 medlemmar. Arbetet fortsätter, som vanligt med insamling av gamla saker och vårdnad av det som redan finns. Styrelsen tackar alla föreningens medlemmar för god medverkan och hoppas på ett gott nytt år 1975.

Mariana Broberg †

Frösåkers härads hembygdsförening

50-årsjubilerar

1975 är ett märkesår för Östhammar. Då firar nämligen hembygdsföreningen 50-årsdag av sin tillblivelse.

Frösåkers härads hembygdsförening. Tingshuset från 1835 på hembygdsgården i Östhammar.

Frösåkers härads hembygdsförening grundades 1925 på initiativ av den entusiastiske och framsynte Östhammars-kännaren Tor Schram, som redan vid denna tid hade lagt grunden till de omfattande föremålssamlingar av hög klass, som idag finns att se på gammelgården, belägen invid stadens vattentorn.

Under årens lopp har åtta timrade äldre byggnader flyttats till gammelgården. 1923–24 uppfördes Östhammars nya tingshus invid kyrkan. För att rädda det gamla tingshuset från 1835 inköptes det av den nybildade hembygdsföreningen och flyttades till området vid vattentornet, där det kom att utgöra grundstenen till gammelgårdens byggnadsbestånd. Det gamla tingshuset fick redan från början sin funktion som museum, och kom att hysa de föremål, som Tor Schram redan tidigare tagit vara på. Samtidigt med tingshuset återuppfördes på området den gamla svarvarverkstaden från 1700-talets mitt. Svarvarverkstaden hela inredning – maskinella utrustning, verktyg och t. o. m. gesällbadden strax under taket – är ursprunglig och fullständig. Nordiska museet och Skansen visade tidigt intresse för att flytta svarvarverkstaden till Stockholm, men tack vare privata initiativ och snabba beslut blev byggnaden kvar i den trakt där den rätteligen hör hemma. En loftbod, som tidigare stått på Slätön i Börstils sn, överlämnades som gåva och återuppfördes på gammelgården 1939. 1953–55 utökades byggnadsbeståndet med ytterligare en loftbod, ursprungligen från Didricsonska gården i kv. Rådhuset i Östhammar. Kort därefter tillkom en timrad bod från Upplands-Ekeby sn, i vilken nu finns utställda maskiner från Bilsta gamla mekaniska verkstad. I samband med uppförandet av ett flerfamiljshus i kv. Garvaren 1961 skänktes den gamla garvargården, som tidigare låg på platsen till hembygdsföreningen. Med stor noggrannhet märktes alla bygg-

Frösåkers härads hembygdsförening. Interiör av tingshuset. Förra ordföranden Ingvar Lövgren guidar.

nadsdetaljer, nedmonterades byggnaden och fraktades till gammelgården, där den blev liggande några år. Att flytta ett hus och återuppföra det på annan plats är en dyrbar och omfattande historia, och först 1968 stod garvargården invigningsklar efter hårt men entusiastiskt arbete från föreningsmedlemmarnas sida. Skomakare Erik Janssons stuga med uthus, en av de få från 1700-talet bevarade byggnaderna i staden, flyttades med hjälp av lyftkran och trailer till gammelgården 1969. Bostadshuset står nu färdigrenoverat invändigt, ett rum utgör verkstaden, övriga rum ska efter hand förses med lämpligt möblemang, och i uthuset har inrymts Östhammars Tidnings första tryckpress från 1859.

Frösåkers härads hembygdsförening äger också det pietetsfullt restaurerade båtmanstorpets Marka, beläget ca 5 km S om Östhammars stad. Marka fungerar ej som museal byggnad, utan hyrs ut till sommarboende.

Gammelgårdens museiföremål, f. n. mellan 1 200–1 300, ger en allsidig bild av Östhammarsbornas liv och leverne i helg och söcken och av stadens näringsliv, främst under 1800-talet. Östhammar har inte på samma sätt som Öregrund dominerats av sjöfart och fiske. 1800-talets Östhammar var en livlig handels- och hantverksplats. På gammelgården finns redskap och alster från bl. a. guldsmidsverkstad, färgeri och krukmakeri.

Alltsedan starten 1925 har gammelgården under sommarhalvåret regelbundet hållits öppen för besökare varje söndag, under senare år har öppettiden utökats med två vardagar i veckan. Några av föreningens medlemmar, med omfattande kännedom om gammelgårdens hus och samlingar fungerar som guider. Besökarantalet uppgår till ca 600–700 per år.

Frösåkers härads hembygdsförening utgav i slutet av 20-talet och början av

30-talet en årsbok, men f. ö. har föreningen hela tiden i sin verksamhet lagt tonvikten på att vårda och visa gammelgården med alla dess hus och föremål. Hembygdsfester med tombola, dans o. dyl. för att förstärka ekonomin har ännu inte prövats. I samband med jubileet kommer emellertid en del festligheter, ännu inte detaljplanerade, att hållas på gammelgården. Hembygdsföreningen har även som mål, att till jubileet kunna färdigställa den utställningslokal, som f. n. håller på att inredas i garvargårdens vindsvåning.

Karin Wretin

Föreningen Skärgårdsmuseet

Föreningen som bildades 1969 har som målsättning »att genom upplysning befrämja och fördjupa insikten om skärgårdens allmänkulturella betydelse samt att samla, tillvarata och vårda kulturföremål som skärgården erbjuder».

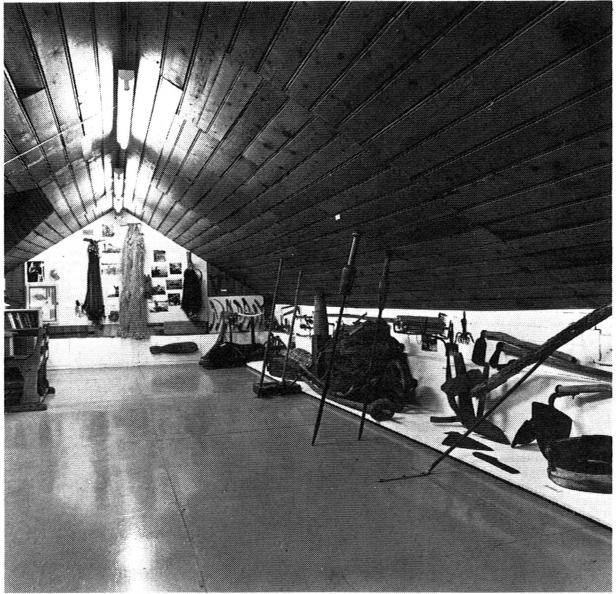
Under de första åren innan museet hade en fast lokal ordnades varje sommar en utställning av de föremål som museet erhållit, 1970 på Runmarö, 1971 i Stavnäs och 1972 på Nämdö. Dessa utställningar kombinerades med en konstutställning, där skärgårdskonstnärer sålde sina alster. 1973 fick museet av Djurö kommun på ett år hyra lärarbostaden till den nedlagda skolan i Stavnäs. Den utställning som där ordnades besöktes under 1973 av omkring 2 000 personer. 1974 kunde museet slutligen flytta in i egna lokaler i Stavnäs-samarhamn. Invigningen hölls den 6 juli och museet som har hållits öppet alla söndagar till början av september besöktes sommaren 1974 av ca 3 600 personer. Medlemsantalet i föreningen är i dag uppe i över 1 200 personer och medlemsavgiften är 15 kronor. För denna erhålles medlemsbladet »Skärgård» två gånger per år. Tidningen innehåller kulturhistoriska artiklar och en litteraturöversikt m. m. I sista numret fanns bl. a. en artikel om gamla skärgårdskartor och en beskrivning av livet ombord på en roslagsskuta.

I museets lokaler är de ca 3 000 föremålen ordnade efter de olika ämnesområden som berör skärgårdslivet. I den stora entréhallen visas landhöjningskartor, jordeböcker, jakt, sjöfart samt gamla fotografier och vykort från olika öar. Fyra interiörer är uppbyggda på skilda platser i museet, en lanthandel, ett skärgårdskök, en skolsal och ett uthyrningsrum för sommargäster. Dessutom finns avdelningar för husgeråd, jordbruk, husdjursskötsel, skomakeri, snickeri och naturligtvis fiske, där besökaren får en närmare beskrivning av hur nåttillverkning går till. Textilavdelningen ger likaså en utförlig skildring av ull- och linberedningen. Museet förfogar också över ett mindre bibliotek som förutom litteratur om skärgården även omfattar en stor samling tidningsklipp. Museets kanske största rariteter är en över 100 år gammal tvåmastad sprisegelöka byggd på Singö och kyrkportarna till den gamla rundkyrkan från 1798 vid Östanvik på Nämdö. Under sommaren har på söndagarna visats sådana aktiviteter som nätlagning, kardning och spinning samt vävning.

Varje år ordnar föreningen två utflykter. 1974 gick vårutflykten, med buss, till bl. a. Roslagsmuseet i Norrtälje. Sommarutflykten, med båt, gick till Kymmenö, Strindbergs Hemsö, där Gustens ättlingar visade och berättade och till Långviksskär, ett samhälle i ytterskärgården, där numer endast en familj bor kvar. Här levde den legendariske Frans på Långviksskär.

Föreningen
Skärgårdsmuseet.
Museet i Stavnäs, övre
hallen med avdelning-
arna för fiske och
jordbruk. Foto Kent
Dahlin.

Under hösten anordnas en skärgårdsafton, där under åren bl.a. Roland Svensson, Bertil Hedenstierna, Bertil Kumlien och Göran Sjöberg hållit föredrag och visat bilder.

För upplysningar om museets öppethållande m. m. hänvisas till W. Krasse tel. 0766/523 28.

Lars Westerberg

Lovö hembygdsförening

Sista april 1974 anordnade hembygdsföreningen i sedvanlig ordning valborgsmässoeld i Drottningholms slottspark. Körsång framfördes under ledning av kantor Gösta Ladberg. Talet till våren hölls i år av arkitekt Eva Friis. – Den 30 maj höll föreningen årsmöte i Hogsta magasin. Efter det att stadgeenliga ärenden behandlats höll fil. dr. Jan Peder Lamm föredrag om Lovöns och övriga mälaröars fornlämningar. Det innehållsrika föredraget illustrerades med ljusbilder. Drottningholms blåsarkvintett framförde 1700-tals musik under ledning av Arne Wallin. – Under våren anordnade föreningen en fågelskådarmorgon samt en rundresa på Åland. Den senare företogs under pingsthelgen och gick över Grisslehamn till Eckerö, vars postmuseum och hembygdsgård besågs. Under utflyktens andra dag förevisades ett flertal kyrkor och historiskt intressanta platser av professor Mats Dreijer. Utfärden avslutades på Sjöfartsmuseet i Mariehamn och med lunch på Nautical Club.

Under sommarmånaderna har tre konserter arrangerats på Drottningholms

slotts borggård. Vid dessa har dirigenten Charles Farncombe varit föreningen behjälplig såsom musikalisk rådgivare. I programmet ingick bl. a. sång av Siv Wennberg och pianomusik av Eva Pataki. Här medverkade också Ångby Kammarensemble, som spelade barockmusik. Konserterna har varit mycket uppskattade och vid de två senare infann sig vid var och en ca 250 åhörare.

Under året har en 18 km lång »fornminnesstig» märkts ut i terrängen. Över stigen, som löper förbi de flesta av öns ca 800 fornlämningar, har en karta upprättats som finns till salu för intresserade. Stigen invigdes den 12 oktober då ett 40-tal medlemmar från föreningen mötte upp för vandring av en första etapp. Ungdomens Röda Kors har hjälpt till vid det krävande röjningsarbetet.

För intressen, vilka står hembygdsföreningen nära, verkar stiftelsen »Lovö Naturvård». Denna bedriver utövande av konsthantverk såsom drejning, vävning, växtfärgning m. m. Under midsommarhelgen anordnade stiftelsen folkdans med lekar. Den 14 september ordnades en med föreningen gemensam hembygdsdag på Rörby gård. Utställning och försäljning av medlemmarnas egna konstalster gav pengar till upprustning av byggnader på Rörby gård. Hembygds museet hölls samtidigt öppet för besökare, vilka kunde färdas dit med hästskjuts.

Vid föreningen Lions årliga utställning för målärkonstnärer medverkade hembygdsföreningen genom att förevisa kartan över fornminnesstigen. Likaså medverkade medlemmar ur stiftelsen Lovö Naturvård genom att ställa ut eget konsthantverk.

Lovö i december 1974

Per Borgström
ordf.

Jutta Waller

Postrodden år 1974

Initiativet till den gamla postroddens återupplivande över Ålands hav mellan Grisslehamn och Eckerö togs av Jonas Nauclér. Han är bosatt i »byn som kom med posten». Därför stod han mycket nära till för att väcka ett sådant förslag. Han är för övrigt författare till en bok med det namn som står mellan de båda citationstecknen här ovan. Det ursprungliga Grisslehamn ligger ungefär en mil söder om det nya. Namnet flyttades med anledning av postens flyttning. Det är alltså ej äldre än från 1755.

Posthuset i Södra eller Gamla Grisslehamn brann ned natten till den 20 dec. 1754. Redan följande år började man att befördra post och resande över havet från det nya stället. Denna flyttning till Tomta var av flera orsaker påtänkt tidigare. Den nya posthamnens gamla namn var Aspöhamn enligt en karta, daterad år 1635 enligt uppgift av förre tullmästare Erik Gilham. Han upplyser även om att det intilliggande Byholma bestod av fem holmar och öar. Färjeläget är anlagt på Byholmasidan. Själv har han för omkring 70 år sedan varit med om långrevsfiske i Skötviken. Då kunde man nämligen ro genom strömmen, den så kallade Rännilen, in i Lillsjön, som viken nu kallas.

Det var omkring 80 år sedan överfarten till Signilsskär och Eckerö slutgiltigt upphörde. Det var en god tanke att på något sätt återuppliva den gamla

Postrodden 1974. Den vinnande singöbåten vid Postrodden 15 juni 1974. Foto Manfred Olsson.

postrodden. Att resorna mellan de båda socknarna Väddö och Eckerö har medeltida anor, det bevisar namnet Sancte Signille skär, vilket nämnes av Gustaf I, som ville ha en gästgivare på Signilsskär. En kobbe invid detta skär heter Helleman eller Heligman. Därav kan man förstå, att det var en from man, kanske en munk, som stod de resande till tjänst där omkring. Det är ingen romantik i namnet. Färderna över det oroliga sundet var minst av allt romantiska. Men rodden den 15 juni 1974 blev en härlig solskensfärd för de allra flesta. Det blev en strålande roslagsdag för väddöborna med flera på vår sida och en lika fin ålandsdag för eckeröborna och deras grannsocknare på den andra sidan och ett glatt möte mellan de båda hembygdsföreningarna Roslagens sjöfartsminnesförening och Eckerö hembygdsförening, de båda föreningar som stod för arrangemangen. Postverken på båda sidor ådagalade sitt intresse och tillmötesgående på flera sätt, särskilt genom att prägla poststämplor för den minnesvärda dagen. Dessa stämplor kom till användning på försändelser över havet från båda sidor. Dessa kort blev av stort intresse för filatelister på ömse sidor om riksgränsen.

Starten för de 33 tävlande båtarna gick från Eckerö kl. 9.00 svensk tid. Den första i mål var en singöbåt, som vann på fem timmar och 53 minuter. Båten var

utrustad med stagflock och två sprisegel. Den tillryggalagda sträckan var 24 distansminuter, alltså omkring 4 knop. Bemanningen uppgick enligt dagens regler till fyra. Det var de tre pojkarna Sundin, Lars 22 år befälhavare, Anders 21 och Olle 17 samt den fjärde besättningsmannen Berensen 19 år. De tre singöpojkarnas far är både präst och skärkarl. Sönerna har växt upp i skär-gårdslivet.

Fyrbordssnipan byggdes år 1911 av Olof Pettersson på Skållholmen, Singö. Denne berömde båtbyggare var morfar till den likaledes skicklige båtbyggaren och nyckelharpospelaren och -byggaren Fridolf Jansson. Han hade också en vacker båt med i tävlan. Det var nr 17, som gick över mållinjen som nr 15.

Andra pristagare blev ålandsbåten nr 16, som kom blott 7 min. efter singöbåten. Som sju kom Sjöfartsminnesföreningens gamla spetsgattade båt, namnlös. Den har i årtal legat uppe på land vid sjöfartsmuseet på Kaplansbacken. Det länder båtbyggaren Einar Jansson till heder, att han har lyckats återställa denna gamla sköteka och gjort den sjövärdig. Sjöfartsminnesföreningens andra båt, Flundran, är ett ålandsbygge för drygt hundra år sedan. Det är ingen snällseg-lare. Ombord var N T:s fotograf Jösta Friberg och reporter Monica Zack. Nr 20, en åländsk f. d. postrodebåt, var också en hundraåring.

En annan ålandsbåt hörde hemma i Eckerö. Den var med på Roslagens dag 1966, befälhavare och ägare då och nu Ingemar Palmer. Dess byggnadsår är 1897. En annan f. d. postrodebåt från samma sida är byggd år 1874.

Äldste deltagare var 75-årige sjökaptan Knut Nilsson, Öregrund.

Det länder initiativtagaren och tävlingsledaren Jonas Nauclet och hans med-hjälpare till heder att han och de lyckades så bra med postrodden 1974. Lika tillmötesgående som de båda postverken var sjöbevakningen och sjöräddningen under den publikdragande tävlingen. Diplom, priser och fribiljetter till färjan Grisslehamn-Eckerö utdelades frikostigt.

M. O.

Rasbokils hembygds- och fornminnesförening

Verksamheten har visat ett ökat intresse för hembygdsvården i Rasbokil, där föreningen kunnat hälsa ett stort antal besökare välkomna såväl till det traditionella midsommarfirandet på Årby som till hembygdsdagen i augusti vid Gammelgården i Kölinge. Enskilda personer har också vid olika tillfällen använt gården till firande av familjefester och föreningar har gästat den och därvid besett de innehållsrika allmogesamlingarna, som visats av ordföranden. Bland sådana föreningsbesök kan särskilt nämnas Yrkeskvinnors klubb i Uppsala och Dannemora hembygdsförening.

Hembygdsdagen blev för förutvarande och nyinflyttade Rasbokilsbor en stor upplevelse. Efter gudstjänst i Rasbokils kyrka med sång av kyrkokören följde kaffe i hembygdsgården med folkmusik av bygdespelmän från Österbybruk. Dagens höjdpunkt blev fil. dr Nils Sundqvists med stor inlevelse berättade minnen från bygden och dess märkliga personhistoria.

Vid årsmötet i maj beslutades en del renoveringar och förbättringar på byggnaderna, som sedan genomförts.

Som stöd för värmeållning i arkivrum och rum med känsliga möbelinventarier har ett kommunalt anslag om 800 kr erhållits.

Som styrelse har under året fungerat: Stig Björklund, ordf., Viktor Andersson, v. ordf., Esbjörn Båth, kassör, Gun Björklund, sekr., Ernst Andersson, Elsa Dahlgren, Kajsa Eriksson, Elsa Gustafsson, Margit Olofsson och Karin Pettersson.

Rasbokil i oktober 1974

Gun Björklund

Skogs-Tibble fornminnes- och hembygdsförening

Skogs-Tibble fornminnes- och hembygdsförening, som under 1973–74 haft 43 medlemmar, fortsätter sin verksamhet i likhet med föregående år.

Årsmöte hölls i museet 19 aug. 1973, varvid styrelsen omvaldes: ordf. Gösta Ekmyr, v. ordf. P.-G. Nylund, kassör Birger Andersson, sekr. Valborg Pettersson, övr. ledam. Oscar Kjellin och Erik Pettersson, styr. suppl. Martin Sundquist, revisorer Britta Ekmyr och Olle Strandberg, ers. Karin Sundquist. Rapportör till årsboken »Uppland» Valborg Pettersson. Arbetsutskott: Albert Almkvist, Meinard Jansson, Gösta Ekmyr, Erik Pettersson, Britta Ekmyr, Karin Sundquist, Valborg Pettersson.

Förutom årsmötet har ytterligare ett sammanträde hållits, varvid man utarbetade och antog stadgar för föreningen. Fem styrelsesammanträden har hållits och sjutton gånger har man samlats till arbetsmöten.

Årets »trefaldighetsafton» firades med »hälsobringande» vatten från Thesta källa plus sång och kaffe. Det annalkande åsk- och regnvädret gjorde att man drog sig hemåt något tidigare detta år, men man hann i alla fall njuta av promenaden genom skogsbacken på den s. k. »snusstigen», så kallad för att den var en genväg från de olika torpen till platsens handelsbod. Sommarens kyrkkaffe vid museet gynnades av strålände sol och besökarna lät sig kaffet väl smaka i den gamla trädgården.

Två utflykter hölls under året den ena till Hållnäs och Fågelsundet och den andra till Viktoriamuseet, Gustavianum, Uppsala. Två minnesvärda och lärorika dagar.

Besökarna i museet har varit något färre denna sommar, förmodligen beroende på det regniga väder vi haft de flesta söndagar under juli, då vi håller öppet mellan 11–13.

Museet har mottagit div. bruksföremål bl. a. ett kåless. Våra utrymmen är små och vi har redan alltför många dubletter så tyvärr tvingas vi nog att tacka nej till föremål som redan finns i samlingarna, men tar förstås tacksamt emot sådant som fattas.

Låt mig så få sluta med ett utdrag ur årsberättelsen: »Skogs-Tibble fornminnes och hembygdsförening kan se tillbaka på ett flitigt år och för det nya året hoppas på att dess medlemmar vill och orkar fortsätta med att använda timmar av sin fritid på arbetet inom föreningen.»

Valborg Pettersson

Stiftelsen Skuttunge prästgård

Lördagen den 16 juni 1973 hölls årssammankomst med stiftelsen. Styrelsen fick därvid följande sammansättning: ärkebiskop em. Gunnar Hultgren (ordf.), kyrkoherde Lars Ridderstedt (vice ordf.), fru Anna-Lisa Godberg (sekr.), slöjd-lärare Nils Olof Forsberg (kassör), professor Gösta Berg (utsedd av Riksantikvarieämbetet och Nordiska museet), hemmansägare Jan-Olof Andersson, fru Carin Lögberg samt arrendator Yngve Persson. Till de avgångna styrelseledamöterna kyrkoherde em. Nils Hällström och hemmansägare Herman Johansson framfördes stiftelsens tack för deras värdefulla insatser.

Samma dag ägde årets Skuttungeträff rum. Den inleddes med en samling i kyrkan, där en utställning av textilier och silver anordnats och kyrkoherde Ridderstedt berättade om »Gammalt och nytt i Skuttunge kyrka». Kyrkokören under kantor Elsa Karlssons ledning medverkade med ett flertal hymner. Efter den avslutande altartjänsten förflyttade sig deltagarna till prästgården, där programmet fortsatte under medverkan av kyrkokören och av musikgruppen från Åkerlänna med Yvonne Båth-Persson som ledare. Kaffe med bärbullar och våfflor serverades i det fria. Festen, som samlat ca 130 deltagare med starkt inslag av unga familjer, avslutades traditionellt med vattendrickning ur Trefaldighetskällan.

Den viktigaste åtgärden under året för prästgårdsbyggnadernas underhåll har varit den sanering mot s.k. trägnagare, som verkställdes i maj 1973 av Anticimex AB. Kostnaden, 3 000 kr, täcktes helt genom ett av Riksantikvarieämbetet beviljat anslag. I och med att ditills gällande husbocksförsäkring utsträckts till att omfatta även andra träskadeinsekter, har stiftelsen säkrat årlig kontroll av byggnaderna genom Anticimex AB.

Under sommarhalvåret har prästgården och museet mottagit studiebesök av grupper och enskilda. Ej minst har Gertrud Nilssons kollektion av rotkorgar lockat många intresserade. Det totala antalet besökare under året har uppgått till ca 250 personer.

Värdefull hjälp med städning av museibyggnaden samt tillsyn och skötsel av området har lämnats av fru Hanna Johansson och styrelseledamöterna Carin Lögberg, Nils Olof Forsberg, Jan-Olof Andersson och Yngve Persson. På grund av särskilda omständigheter måste den till slutet av oktober planerade lövräfsningsdagen uppskjutas till våren 1974.

Skuttunge 14 juni 1974

För stiftelsens styrelse:

Gunnar Hultgren

ordf.

Söderfors hembygdsförening

Söderfors hembygdsförening, som arbetar inom ett rent industriellt samhälle, skiljer sig väsentligt från föreningar med gammal bondekultur som bakgrund.

Gammalgården, en smedsbostad från mitten av 1700-talet, har av St. Kopparberg efter renovering överlämnats i hembygdsföreningens vård. Gammel-

gården besökes årligen av 700–800 personer. Även skolorna har visat intresse för värdet av gammal brukskultur. Studiebesök göres därför av många skolklasser. Vi har också fått besök av studenterna vid Umeå universitets konstavdelning.

I början på 50-talet bildade några hembygdsintresserade ett teateramatörsällskap bestående av bygdens egna förmågor. Dessa uppförde ett bygdespel med namnet »Bruket är vårt sa smen» skrivet av Karin Ahlinder, Uppsala, vilken även var regissör. Handlingen var från den Grilliska storhetstiden, 1700-talets senare del. Varje midsommardag samlades tusentals människor för att få uppleva händelser i ett gammalt bruks vardag.

Det var denna amatörgrupp som bildade Söderfors hembygdsförening. De två sista åren har föreningen mer än fördubblat sitt medlemsantal och har i dag 134 betalande medlemmar.

Studiebesök vid andra hembygdsgrårdar, sevärdheter såsom bl. a. naturstigar samt teaterresor har stort intresse bland medlemmarna. Vi slår vakt om gamla minnesmärken som Söderfors har gott om. Det gamla moriska templet i bruksparken, byggt av Ullrik Grill 1795, är en klenod. Vår förhoppning är att också ungdomen skall komma att omfatta hembygdsvårdens stora tanke. Ej med stora later och starka ord skall Du visa kärlek till hemmets jord.

Vilhelm Lindfors

Veckholms pastorats hembygdsförening

Under verksamhetsåret 1973 har vissa underhållsarbeten utförts, bl. a. har »prostinnans rum» i Gamla Prästgården renoverats för 2 000 kr genom testamenterisk gåva av fröken Britta Hermelin. Veckholms kyrkliga syförening har bekostat telefon. Den 20 maj hölls årsmöte och samtidigt firades hembygdsför-

Veckholms pastorats hembygdsförening. Från årsmötet och 25-årsjubileet 20 maj 1973. Från vänster nye ordföranden Gösta Andersson, fru Karin Lennartsson, avgående ordföranden och grundaren av föreningen Herbert Lennartsson och avgående vice ordföranden friherrinnan Gunhild Hermelin.

eningens 25 årsjubileum. I augusti företogs en mycket uppskattad utflykt med bilar till Härnevi kyrka, Härledsgården och Skattmansödalén.

Styrelsen har 1973 bestått av följande: lantbrukare Gösta Andersson, ordf., Lantmästare Adolf Hermelin, v. ordf., kyrkoherde Gunnar Palm, sekr., lantbrukare Carl Pettersson, kassör samt fruarna Kerstin Herlitz och fru Birgit Eriksson och lantbrukarna David Johansson, Isak Sundqvist och Anders Ekman. Vid årsmötet 1974 talade direktör Einar Kjellén, Grillby, om hållröstningar och visade bilder. Trögds spelmannslag med Helmer Melin svarade som vanligt för underhållningen.

Gösta Andersson